

Facultat de Ciències de l'Educació

Curs 2002-2003

Pràcticum I Codi: 22804 crèdits 6

Pràcticum II Codi: 22814 crèdits 10

Pràcticum III Codi: 22828 crèdits 16

Definició i Fonamentació

El pràcticum d'educació social consisteix en un **conjunt d'activitats aplicades**, realitzades fora del campus universitari i sota la supervisió d'un professor de pràcticum i d'un tutor del centre o institució on es facin. Al llarg de tres cursos acadèmics, els estudiants s'insereixen en l'àmbit laboral com a preparació per al desenvolupament de la seva futura vida professional. Possibilitant la pràctica d'aquest conjunt de tasques, el pràcticum connecta l'estudiant amb la realitat i amb les problemàtiques específiques del seu lloc de treball. El pràcticum constitueix una aproximació gradual a la pràctica professional de l'educador social.

El pla d'estudis de la diplomatura d'Educació Social (DES) a la UAB proposa dos itineraris formatius que condueixen a tres possibles especialitzacions professionals: l'animador sòcio-cultural, l'educador d'adults i el tècnic en cultura. La filosofia que orienta el desenvolupament del pràcticum ha d'ésser coherent amb la visió dels professionals que volem formar, la qual cosa implica que, en l'elaboració, caldrà tenir en compte les característiques següents:

1. Aquesta diplomatura ofereix un títol fonamentalment no docent, per la qual cosa aquests professionals poden exercir la seva professió en el marc d'un centre, una institució o un programa.
2. L'amplitud i la diversitat dels àmbits d'intervenció i la tan denunciada problemàtica de la *transhumància professional* exigeixen la formació d'un professional polivalent, apte per a treballar amb diferents grups d'edats i contextos diversificats. És per això que, tot i seguir un itinerari concret, els estudiants necessiten conèixer el major nombre possible d'iniciatives entre les que existeixen en un camp tan ric com el de l'educació social.
3. Sovint l'educador social haurà de treballar amb equips multiprofessionals, per la qual cosa, a part del domini de les metodologies i tècniques necessàries per a aquesta professió, li caldrà una preparació adient per al treball en equip.
4. En l'àmbit de la intervenció social és freqüent haver de gestionar la manca de recursos, la poca explicitació de les demandes, la variabilitat dels programes, etc., la qual cosa implica que caldrà estimular de forma gradual l'autonomia de

l'estudiant i, tanmateix, la posada en pràctica de les seves iniciatives.

Des d'aquesta perspectiva, definim les que haurien de ser línies generals per al desenvolupament del pràcticum al llarg dels tres anys: anar d'allò més simple a allò més complex i d'allò més genèric a allò més específic. Aquesta línia es concreta en l'aplicació ja que es comença amb tasques d'observació i es finalitza amb la intervenció directa i l'avaluació. Al mateix temps es procurarà la progressiva responsabilització de l'estudiant en la gestió de les seves pràctiques.

Objectius Generals

- A) Conèixer la realitat professional de l'educador social en els diferents àmbits d'intervenció.
- B) Aplicar els coneixements i les tècniques apresos en els currícula de la titulació.
- C) Analitzar des d'una perspectiva crítica les pràctiques realitzades per tal de millorar la inserció i el desenvolupament professionals futurs.

Continguts

- 1r curs acadèmic. Coneixement de la tipologia de centres o institucions d'educació social i aproximació a la realitat d'un d'ells.
- 2n curs acadèmic. Anàlisi de l'entorn i descripció i anàlisi de l'organització d'un centre o institució d'educació social.
- 3r curs acadèmic. Disseny, desenvolupament i avaluació de la intervenció socio-educativa realitzada en un centre o institució d'educació social.

Metodologia

El desenvolupament del pràcticum tindrà el seguiment d'un tutor o una tutora per mitjà d'entrevistes individuals i/o col.lectives que es faran al llarg de cada curs acadèmic. El camí metodològic que l'estudiant ha de seguir per a la realització del pràcticum consta dels passos següents:

1. L'estudiant tria un centre, d'acord amb les seves preferències, entre els centres o les institucions oferts i d'altres que pugui conèixer.
2. Reunió entre el professorat del pràcticum de la UAB i els tutors de pràctiques dels centres o programes, per a presentar-lo.

3. L'estudiant estableix el contacte amb el centre o institució i concreta el pla de pràctiques amb el seu tutor.
4. L'estudiant realitza l'estada al centre o institució d'acord amb la temporització i els crèdits assignats a cada curs acadèmic.
5. L'estudiant presenta la memòria de pràcticum al tutor del centre o institució i al professor del pràcticum.
6. Avaluació del desenvolupament del pràcticum per part dels estudiants.
7. Reunió entre el professorat del pràcticum de la UAB i els tutors de pràctiques dels centres o les institucions per a valorar-ne el desenvolupament.

Practicum I

I. OBJECTIUS

1. Copsar la pluralitat de centres, institucions i programes d'ES i percebre els eixos de la seva oferta formativa.
2. Relacionar, per mitjà del pràcticum, els continguts de les assignatures afins, buscant la dimensió pluridisciplinària.
3. Realitzar l'aprenentatge del treball en equip. Aprofundir en capacitats d'organització, planificació, presa de decisions i execució al llarg del temps de pràctiques i per mitjà d'aquest treball en equip.
4. Aprendre i exercitar les tècniques de treball de recerca (tècniques de documentació, observació, entrevista, etc.), i assolir les tècniques bàsiques per a l'anàlisi de l'entorn social i de l'oferta educativa.
5. Desenvolupar la capacitat de recollir, ordenar, i relacionar les informacions oportunes destinades al coneixement d'un centre d'educació social.
6. Reflectir l'experiència de pràctiques en una memòria per escrit i difondre-la i contrastar-la amb els companys del grup-classe.

II. ORGANITZACIÓ DEL PRÀCTICUM

a) Criteris generals

Les pràctiques de primer curs es realitzen i s'avaluen en equips de treball formats voluntàriament a l'inici de curs (cinc membres per equip).

Cada equip de treball té assignat un professor de pràcticum que realitza tasques d'assessorament, seguiment i avaluació per mitjà de les tutories.

Les pràctiques de primer curs inclouen tres camps d'activitat: un pla de visites guiades a centres o programes d'ES, una recerca sobre demandes d'ES en un territori definit i el coneixement de l'oferta d'ES ubicada en aquest territori.

b) Activitats

Pla de visites:

Es realitzen un mínim de sis visites guiades a centres o programes d'ES en grups reduïts (15 estudiants aprox.). Cada equip de treball ha d'inscriure un membre del grup en totes i cada una de les visites.

A la memòria de pràctiques figura en un annex una síntesi de les visites guiades realitzades i una valoració conjunta de l'equip.

Recerca sobre demandes i ofertes d'educació social en un territori definit :

Els equips de treball realitzen una recerca empírica sobre l'oferta i demanda d'ES en un territori definit. Cada grup escollirà, d'acord amb el professor de pràcticum, un territori afí (districte municipal, municipi o subcomarca, o comarca segons casos).

El treball abastarà dues grans parts: una descripció de l'entorn social amb una especial atenció als aspectes vinculats amb l'ES; i un recull exhaustiu de l'oferta d'ES que té lloc en aquest territori per tal d'elaborar-ne un arxiu.

Per la recerca sobre el territori i l'objecte d'anàlisi de l'oferta d'ES el professor de pràcticum proporcionarà elements per a un guió o una pauta de treball.

L'equip de treball realitzarà una tasca de contacte i reconeixement dels centres o institucions d'ES ubicats en el territori que ha estat estudiant. El temps de reconeixement de l'oferta d'ES és variable i ha de permetre al grup, mitjançant l'observació i l'entrevista, conèixer aspectes com ara el projecte educatiu, la intervenció educativa i l'organització dels centres.

L'experiència de contactes amb l'oferta d'ES quedarà reflectida a la segona part de la memòria de pràctiques. Igualment que a l'apartat anterior, l'equip disposarà d'una guia de treball i tindrà el suport del professor del pràcticum.

c) Metodologia

A principi de curs, el professorat del pràcticum reunirà tots els estudiants per informar-los sobre el desenvolupament del pràcticum de 1r d'ES.

Cada equip es reunirà amb el seu professor de pràcticum com a mínim en tres moments: presentació del pla de treball (1r quadrimestre), informe de continuïtat (2n quadrimestre) i avaluació final. Aquestes reunions són preceptives.

Les sessions de tutories són de dos tipus: reunions generals del grup-classe amb el professorat de pràcticum per a donar pautes generals d'organització i treball, i per a sessions de comunicació oral de la memòria final; i reunions dels equips amb els seus tutors respectius per a tasques de planificació,

assessorament i seguiment general.

Les sessions generals es realitzen els divendres al matí i amb una convocatòria prèvia. No obstant això, el divendres és el dia dedicat a la realització de les tasques de pràctiques. Les visites a centres o institucions es realitzaran en horaris variables segons conveniència dels centres.

d) Temporització

Les pràctiques s'inicien a mitjan mes d'octubre.

Durant el primer quadrimestre es portarà a terme el pla de visites guiades a centres i programes d'ES.

Durant els mesos de novembre, desembre i gener, els equips realitzaran la recerca empírica sobre el territori designat.

En el període de febrer-març es realitzaran les tasques de reconeixement de l'oferta d'ES en el territori per al seu posterior anàlisi.

Finalment, durant el mes de maig es durà a terme la comunicació oral de la memòria i l'avaluació final del pràcticum. La comunicació oral es realitzarà en el marc del grup classe i serà tinguda en compte en l'avaluació. L'equip lliurarà una memòria escrita al professor-tutor per a la seva avaluació final.

III. AVALUACIÓ

L'experiència del treball realitzat durant el període de pràctiques quedarà reflectida en una memòria que constarà de dues parts i un annex, tal i com es desprèn d'aquest programa.

La memòria de pràctiques es lliurarà al professor de pràcticum durant la setmana de Pasqua perquè en faci una supervisió general i la retorni si cal per a rectificacions o millores.

La qualificació del pràcticum serà tindrà en compte: les qualificacions de la memòria escrita i del seu seguiment realitzades pel professorat del pràcticum, l'exposició oral de l'experiència, i l'actitud de treball i la responsabilitat manifestada per l'equip durant tot el procés de pràctiques.

Si la memòria final presentada no assoleix mínims de forma i fons el professor-tutor podrà retornar-la per a la seva rectificació i retindrà la suficiència per a la 2a convocatòria.

L'avaluació final serà igualitària i solidària per a tots els membres de l'equip llevat que aquests no ho explicitin formalment o el tutor o cregui necessari.

Practicum II

I. OBJECTIUS

1. Analitzar les característiques de l'entorn socio-cultural del centre o institució aplicant la metodologia adequada.
2. Analitzar, des dels principis organitzatius, institució o el programa on es realitzen les pràctiques.
3. Utilitzar correctament les metodologies quantitatives i qualitatives per a l'anàlisi d'una realitat social i organitzativa concreta.
4. Utilitzar correctament els instruments de recollida de dades per a cada realitat social i organitzativa concreta.

5. Confeccionar propostes d'intervenció organitzativa per a millorar la realitat del centre o institució.

II. ORGANITZACIÓ DEL PRÀCTICUM

a) Criteris generals

Després d'haver conegut diferents centres, institucions o programes, l'estudiant està més capacitat per a poder triar un centre de pràcticum adequat als seus interessos i al seu itinerari formatiu.

Seguint un camí cap a l'autonomia i la responsabilització en la tasca professional, l'estudiant realitzarà l'estada al centre o institució i els seus treballs de pràcticum de forma individual.

Per tal d'aprofundir gradualment en el coneixement de la realitat que els centres o programes d'Educació Social presenten, l'estudiant només realitzarà el pràcticum en un de sol.

b) Activitats

Al llarg de la seva estada al centre o institució, correspon l'estudiant :

- Fer un reconeixement del medi social on es troba el centre o institució, arribar a l'avaluació i diagnòstic del tipus de població que hi accedeix, característiques socials i culturals que poden influir en la intervenció educativa.
- Descriure els elements organitzatius del centre o institució: tipus d'organització, funcionament, plantejaments institucionals, l'estructura organitzativa i recursos disponibles (humans, materials i funcionals), com també el seu sistema relacional.
- Utilitzar la metodologia adequada per a cada situació, justificant-ne l'ús; mitjançant la confecció, adaptació i aplicació d'instruments de recollida de dades més adequats per a cada cas.

Totes aquestes activitats han de portar l'estudiant en fase de pràctiques a poder conèixer el centre o institució on les realitza, perquè arribi a fer propostes d'intervenció per tal de millorar-ne la realitat organitzativa.

c) Metodologia

A principi de curs el professorat del pràcticum reunirà tots els estudiants per tal de confirmar els corresponents centres de pràctiques i informar sobre el desenvolupament del pràcticum d'aquell curs.

Durant el desenvolupament del pràcticum, cada estudiant haurà de realitzar un mínim de dues entrevistes amb el professor per tal de fer-ne el seguiment.

Després del lliurament i l'avaluació del projecte de memòria, es realitzarà una reunió amb tots els estudiants per tal de comentar els aspectes generals recollits en els projectes.

Un cop lliurada la memòria, els estudiants organitzats per grups de centres de la mateixa tipologia presentaran les seves conclusions a la resta de companys de curs.

d) Temporització

Reunió informativa de presentació del pràcticum (primer dia lectiu).

Les entrevistes de seguiment seran concertades personalment amb el professorat del pràcticum.

Reunió de seguiment després de la presentació del projecte de memòria (durant el mes de febrer).

Reunions de comunicació entre alumnes (durant el mes de maig).

Per facilitar l'estada al centre o institució, els estudiants disposaran del divendres com a dia no lectiu.

III. AVALUACIÓ

La qualificació del pràcticum serà la mitjana ponderada dels valors següents: les qualificacions de la memòria i el seu seguiment realitzades pel professorat del pràcticum, la del tutor del centre de pràctiques i la corresponent a la comunicació realitzada als companys, sempre que tots els valors siguin considerats aptes.

Practicum III

I. OBJECTIUS

1. Aconseguir la seva pròpia integració a l'equip professional del centre o institució durant la realització del pràcticum.
2. Dissenyar un projecte d'intervenció d'acord amb les característiques dels usuaris i del centre o institució on l'estudiant fa l'estada.
3. Aplicar i desenvolupar el projecte d'intervenció dissenyat al centre.
4. Avaluar el disseny i l'aplicació del projecte d'intervenció.

II. ORGANITZACIÓ DEL PRÀCTICUM

a) Criteris generals

El pràcticum es realitzarà en centres o programes de la xarxa de la Facultat. En cadascun hi haurà un tutor que atindrà i orientarà l'estudiant durant la seva estada.

Els centres o programes oferts als estudiants perquè en triï un seran aquells que desenvolupin la seva activitat amb una periodicitat diària i a jornada completa.

Cada estudiant tindrà assignat un professor del pràcticum que realitzarà tasques d'assessorament, seguiment i avaluació per mitjà de les tutories.

L'estada al centre o institució es desenvoluparà en dues etapes: una de dues setmanes seguides d'estada a temps complet, i una altra que ocuparà tots els divendres del curs acadèmic.

L'estudiant lliurarà la memòria de les seves pràctiques de forma individual.

b) Activitats

Al llarg de la seva estada al centre o institució, l'estudiant ha de fer les tasques següents:

Primera etapa (15 dies seguits al centre):

- Inserir-se en la realitat del centre o institució i de l'entorn durant l'horari complet de funcionament.
- Recollir, analitzar i valorar la informació necessària per a l'elaboració del projecte d'intervenció.
- Seleccionar l'àmbit i la població destinataris, en els quals se centrarà el projecte d'intervenció. Un cop finalitzada aquesta etapa, l'estudiant haurà de presentar al professor del pràcticum i al tutor del centre l'avantprojecte d'intervenció.

Segona etapa (cada divendres del curs):

- Elaborar el projecte d'intervenció.
- Desenvolupar el projecte elaborat.
- Avaluar el projecte.
- Lliurar la memòria del pràcticum.
- Lliurar un informe-resum de la memòria que exposarà a la resta de companys.

c) Metodologia

A principi de curs el professorat del pràcticum ofereix la xarxa de centres, institucions o programes als estudiants, perquè aquests en triïn un d'acord amb el seu itinerari formatiu i les seves preferències.

Al llarg del curs, cada estudiant ha de realitzar un mínim de quatre entrevistes amb el professor del pràcticum, distribuïdes segons les diferents etapes que integren el pràcticum.

Durant el desenvolupament del pràcticum es poden realitzar sessions col·lectives de tutoria.

En finalitzar el pràcticum, cal lliurar una memòria.

d) Temporització

Reunió informativa de presentació del pràcticum i tria d'un centre o institució de la xarxa presentada (primera setmana lectiva).

Primera etapa del pràcticum: estada de 15 dies en un centre o institució (final de setembre-començament d'octubre).

Lliurament de l'avantprojecte (primera setmana de novembre).

Segona etapa del pràcticum: estada al centre o institució cada divendres hàbil fins al final del curs acadèmic.

Lliurament de la memòria del pràcticum (primera quinzena de maig).

III. AVALUACIÓ

L'avaluació és el resultat de considerar els informes següents: